

Adviesaanvraag van de gemeente aan de Adviesraad sociaal domein.

Algemeen

Datum : 3 november 2016
Onderwerp : adviesaanvraag
Contactpersoon : Ellis Fleer
Agendapunt :

Doel

- Ter overleg/raadpleging
- Ter advisering
- Ter voorbereiding op participeren/coproduceren

Fase in het beleidsproces

- Agendavorming
- Beleidsontwikkeling
- Inspraak en advies
- Bestuurlijke besluitvorming
- Uitvoering
- Evaluatie

Reactie van Wmo-adviesraad uiterlijk: 10 november 2016

Toelichting op de adviesaanvraag

Onderwerp van advies(aanvraag):
Vervolgrapportage transformatie Sociale werkvoorziening Noord Veluwe

Achtergrond en reden advies(aanvraag):

De transformatie van de Sociale werkvoorziening is in volle gang. Nieuwe instroom in de Sociale werkvoorziening is niet meer mogelijk vanaf 01-01-2015 en in het kader van de Participatiewet hebben gemeenten de opdracht om zoveel mogelijk inwoners in staat te stellen actief te zijn in zo regulier mogelijk werk. Dit vraagt om een veranderende rol en houding van zowel gemeenten als SW- bedrijven.

De projectgroep Toekomst SW Noord Veluwe heeft van het PO EWA de opdracht gekregen, als vervolg op eerdere besluitvorming, een advies uit te brengen over het vervolg van de transformatie van de Sociale werkvoorziening op de Noord Veluwe. De onderwerpen waarover een advies werd gevraagd zijn:

- A. In gang zetten van het proces van samenvoeging van Inclusief Groep en Proson.
- B. Verdere oriëntatie op vereenvoudiging van de bestuurlijk – juridische structuur.
- C. Samen met het SW- bedrijf vormgeven aan de gewenste veranderingen en transformatie.
- D. Monitoring, verantwoording en nieuwe contractafspraken per 01-01-2017.

De projectgroep heeft een advies uitgebracht aan het PO EWA. Het PO EWA heeft dit advies (zie Vervolgrapportage transformatie Sociale werkvoorziening Noord Veluwe) overgenomen en heeft het college overeenkomstig geadviseerd. Het advies sluit aan bij de wens van de gemeenten om

- de Sociale werkvoorziening minder op afstand van de gemeenten te organiseren en in lijn te brengen met het gemeentelijk Sociaal domein.
- een balans te vinden in de solidariteit tussen gemeenten en gemeentelijke beleidsvrijheid in het kader van de Participatiewet
- samen met het SW- bedrijf te komen tot een toekomstbestendige situatie waarin zoveel mogelijk burgers aan de slag gaan in zo regulier mogelijk werk.

Samengevat gaat het om de volgende adviezen voor de onderwerpen B,C en D:

- a) Voorgesteld wordt een bestuurlijk- juridische structuur waarin gemeenten individueel als aandeelhouder en opdrachtgever fungeren van het SW- bedrijf als publieke vennootschap (model E in het bijgevoegde advies).
- b) Als gevolg van de keuze voor de bestuurlijk- juridische structuur, zoals voorgesteld bij beslispunt 2a, de Raad van Commissarissen van Inclusief Groep om te vormen tot een Raad van Toezicht. De Raad van Toezicht houdt zowel het maatschappelijk belang als het bedrijfsbelang in het oog.
- c) Voor diensten in het kader van de Participatiewet een contract per gemeente af te sluiten. De inhoud van de contracten voor de SW- oud is gelijklopend voor alle gemeenten. In de uitwerking worden de voor- en nadelen van een individueel versus een collectief contract voor de SW- oud afgewogen.
- d) Het fictieve budget voor de SW- oud in het gemeentelijke Participatiebudget in 2017 ter beschikking te stellen aan het SW- bedrijf en in een later stadium te oriënteren op alternatieven voor deze vorm van financieren, rekening houdend met de landelijke ontwikkelingen.
- e) Een deel van de liquide middelen van het SW- bedrijf te laten terugvloeien naar de gemeenten, onder voorwaarde dat er voor het SW-bedrijf voldoende werkkapitaal resteert. Het besluit over de hoogte van de terug te vloeien middelen wordt in overleg met het SW- bedrijf genomen.
- f) Het gunnen van opdrachten aan het SW- bedrijf lonend te maken voor de individuele gemeenten om opdrachtverlening te stimuleren en te werken conform het model zoals voorgesteld in het bijgevoegde advies van het PO EWA.
- g) Gemeenten die gebruik maken van het pluspakket (Participatiewet) per product / dienst verantwoordingsinformatie overeen te laten komen aan de hand waarvan gemeenten kunnen nagaan in hoeverre de doelstelling (financieel en met betrekking tot de doelgroep) wordt behaald.

Voorgenomen samenvoeging IG en Proson (A)

Het proces rondom de samenvoeging van Inclusief Groep en Proson is in volle gang. Het proces is vanuit gemeentelijk perspectief begeleid door een gemeentelijke begeleidingsgroep, bestaande uit burgemeester Hoogendoorn van de gemeente Oldebroek (vanuit zijn rol als voorzitter van het PO EWA), wethouder Van der Wal (Harderwijk), wethouder Krooneman (Elburg), ambtelijk ondersteund door de voorzitter en adviseur van de projectgroep 'Toekomst SW Noord Veluwe'. De begeleidingsgroep heeft geen inhoudelijke rol bij de onderhandelingen. De projectgroep heeft het PO EWA geadviseerd over de uitkomsten van de onderhandelingen in relatie tot de gemeentelijke kaders en komt op basis van de beschikbare informatie tot de conclusie dat beide partijen tot een onderhandelingsresultaat zijn gekomen dat past binnen de kaders die eind 2015 door de gemeenteraden zijn gesteld. De samenvoeging levert de verwachte (financiële) synergievoordelen op en zorgt daarnaast voor meer kansen voor de doelgroep met een kwetsbare positie op de

arbeidsmarkt. Wij adviseren met betrekking tot het financieel meerjarenperspectief de komende jaren te gebruiken om nieuwe verdienmodellen te ontwikkelen, om te voorkomen dat de tekorten oplopen. Zowel het SW- bedrijf als gemeenten hebben hierin een belangrijke rol.

Huur van het pand van Bartiméus

In de onderhandelingsfase hebben IG en Bartiméus onder meer onderhandeld over het vastgoed. In de eerder gestelde kaders hebben de gemeenteraden aangegeven te opteren voor behoud van de huidige locaties binnen de financiële kaders. In opdracht van de Algemene vergadering van Aandeelhouders (AvA) van Inclusief Groep heeft een gemeentelijke werkgroep onderzoek gedaan naar de verschillende mogelijkheden met betrekking tot het vastgoed, waarbij de opdracht is meegegeven het financieel / bedrijfseconomisch perspectief in samenhang te zien met de totale transformatie van het SW- bedrijf. Deze werkgroep heeft de AvA geadviseerd om het pand van Bartiméus te huren voor een periode van 10 jaar en niet over te gaan tot koop van het pand. De AvA heeft ingestemd met dit advies en stelt voor het pand van Bartiméus te huren voor een periode van 10 jaar tegen de door beide partijen overeengekomen voorwaarden. De gevolgen van het huurscenario zijn verwerkt in de meerjarenbegroting, zoals opgenomen in het bijgevoegde advies.

Planning

Nadat het voorstel in alle 7 gemeenten door het college is vastgesteld, gaat het raadsvoorstel en raadsbesluit gelijktijdig op routing in de 7 deelnemende gemeenten, met als doel dat voor eind december door alle 7 gemeenteraden een besluit is genomen.

Het voorstel is tot stand gekomen in samenwerking met Inclusief Groep en Proson. Ook heeft de SW-raad laten weten te kunnen instemmen met de voorgestelde lijn.

Voordat het Advies in de gemeenteraden wordt behandeld, vindt nog een gemeenschappelijke raadsinformatiebijeenkomst plaats op woensdag 16 november bij de Inclusief Groep in Nunspeet. Hier wordt door burgemeester Adriaan Hoogedoorn, als voorzitter van het PO EWA en door Gerben Pluim, namens de projectgroep toekomst sociale werkvoorziening, een toelichting gegeven op de tot stand gekomen vervolgrapportage transformatie Sociale werkvoorziening Noord Veluwe.

De beoogde resultaten van het voorgestelde beleid:

Een toekomstbestendig SW-bedrijf dat naast de uitvoering van de sociale werkvoorziening ook nieuwe dienstverlening ontwikkeld in het kader van de Participatiewet. Hierbij ligt de focus op waar mogelijk lokaal en zo “regulier mogelijk” werk voor alle doelgroepen.

Concrete adviesvragen

Kunt u instemmen met de bijgevoegde advisering.

Aanvullend:

Advies van de adviesraad Sociaal Domein Oldebroek:

De adviesraad heeft in haar vergadering van 8 november jl. een toelichting gehad op de vervolgrapportage transformatie Sociale Werkvoorziening Noord Veluwe. Hoewel het advies uiterlijk 10 november binnen zou moeten zijn is met wederzijds goedvinden hiervoor uitstel gekregen. Om de materie goed te kunnen doorgronden waarbij de aangeleverde stukken zijn bestudeerd heeft nog wel wat tijd in beslag genomen.

De vervolgrapportage wordt door ons gezien als een kader naar de toekomst waar zowel IG en Proson als de 7 gemeenten in gezamenlijkheid en deels op eigen verantwoordelijkheid verder uitwerking aan zullen geven. Uit de rapportage blijkt dat er voor de samenvoeging van IG en Proson al de nodige stappen zijn gezet, waardoor het een onomkeerbaar proces is en ons advies allen op de detailonderdelen betrekking kan hebben.

*De adviesraad stemt in met de bijgevoegde advisering in deze adviesaanvraag.
In het vervolg zullen we daar waar nodig een reactie geven op onderdelen.*

Het advies sluit aan bij de wens van de gemeenten om

- De Sociale werkvoorziening minder op afstand van de gemeenten te organiseren en in lijn te brengen met het gemeentelijk Sociaal domein.
- een balans te vinden in de solidariteit tussen gemeenten en gemeentelijke beleidsvrijheid in het kader van de Participatiewet
- samen met het SW-bedrijf te komen tot een toekomstbestendige situatie waarin zoveel mogelijk burgers aan de slag gaan in zo regulier mogelijk werk.

De adviesraad onderschrijft deze wensen en adviseert bij de uitwerking hiervan een dat de gemeente hierbij een duidelijke rol heeft.

Samengevat gaat het om de volgende adviezen voor de onderwerpen B,C en D:

- h) Voorgesteld wordt een bestuurlijk-juridische structuur waarin gemeenten individueel als aandeelhouder en opdrachtgever fungeren van het SW-bedrijf als publieke vennootschap (model E in het bijgevoegde advies).

De adviesraad ondersteunt dit advies.

- i) Als gevolg van de keuze voor de bestuurlijk-juridische structuur, zoals voorgesteld bij beslispunt 2a, de Raad van Commissarissen van Inclusief Groep om te vormen tot een Raad van Toezicht. De Raad van Toezicht houdt zowel het maatschappelijk belang als het bedrijfsbelang in het oog.

De adviesraad ziet dit als een logisch gevolg van hetgeen onder h vermeld is en ondersteunt dit advies.

- j) Voor diensten in het kader van de Participatiewet een contract per gemeente af te sluiten. De inhoud van de contracten voor de SW-oud is gelijklopend voor alle gemeenten. In de uitwerking worden de voor- en nadelen van een individueel versus een collectief contract voor de SW-oud afgewogen.

De adviesraad ondersteunt dit advies.

- k) Het fictieve budget voor de SW-oud in het gemeentelijke Participatiebudget in 2017 ter beschikking te stellen aan het SW-bedrijf en in een later stadium te oriënteren op alternatieven voor deze vorm van financieren, rekening houdend met de landelijke ontwikkelingen.

De adviesraad ondersteunt dit advies.

- l) Een deel van de liquide middelen van het SW-bedrijf te laten terugvloeien naar de gemeenten, onder voorwaarde dat er voor het SW-bedrijf voldoende werkkapitaal resteert. Het besluit over de hoogte van de terug te vloeien middelen wordt in overleg met het SW-bedrijf genomen.

De adviesraad ondersteunt dit advies met de opmerking dat we adviseren de middelen die terugvloeien (deels) te oormerken voor inzet bij de uitvoering van de participatiewet.

- m) Het gunnen van opdrachten aan het SW-bedrijf lonend te maken voor de individuele gemeenten om opdrachtverlening te stimuleren en te werken conform het model zoals voorgesteld in het bijgevoegde advies van het PO EWA.

De adviesraad ondersteunt dit advies.

- n) Gemeenten die gebruik maken van het pluspakket (Participatiewet) per product/dienst verantwoordingsinformatie overeen te laten komen aan de hand waarvan gemeenten kunnen nagaan in hoeverre de doelstelling (financieel en met betrekking tot de doelgroep) wordt behaald.

De adviesraad ondersteunt dit advies en merkt daarbij op dat financiële doelstellingen belangrijk zijn, blijkbaar worden ze daarom vaak als eerste genoemd, maar we liever als eerste zien de behaalde resultaten voor de doelgroep.

De voorgenomen samenvoeging IG en Proson (A).

Hierin is beschreven dat de samenvoeging de verwachte (financiële) synergievoordelen op levert en zorgt voor meer kansen voor de doelgroep met een kwetsbare positie op de arbeidsmarkt. Met betrekking tot het financieel meerjarenperspectief wordt geadviseerd de komende jaren te gebruiken om nieuwe verdienmodellen te ontwikkelen, om te voorkomen dat de tekorten oplopen. Zowel het SW-bedrijf als gemeenten hebben hierin een belangrijke rol.

De adviesraad geeft hierover geen advies, omdat we het ontwikkelen van deze modellen niet zien als een uitwerking van de participatiewet maar meer noodzakelijk vanuit het perspectief van de aandeelhouders en derhalve niet onbelangrijk zijn.

Als laatste willen we nog een opmerking maken over het huren van een pand van Bartiméus.

Een gemeentelijke werkgroep heeft onderzoek gedaan naar de verschillende mogelijkheden met betrekking tot het vastgoed, waarbij de opdracht is meegegeven het financieel / bedrijfseconomisch perspectief in samenhang te zien met de totale transformatie van het SW-bedrijf. Deze werkgroep heeft de AvA geadviseerd om het pand van Bartiméus te huren voor een periode van 10 jaar en niet over te gaan tot koop van het pand.

Hoewel we onderschrijven dat het beter is te huren dan zelf vastgoed aan te schaffen vinden we een huurperiode voor de duur van 10 jaar lang. Buiten het feit dat in de verhuur van bedrijfspanden het gebruikelijk is te huren voor 5 jaar met een optie van 5 jaar is nu niet in te schatten naar onze opvatting of en hoeveel gebruik er van het pand in de loop van de komende 10 jaren gemaakt zal worden. Het is heel goed denkbaar dat daar waar mensen zoveel mogelijk naar "regulier werk" gaan het gebruik zal afnemen en de lasten door blijven gaan.

Wij adviseren de gemeente erop toe te zien als aandeelhouder van IG dat de middelen bij minder gebruik niet ten laste gebracht worden van enige vormen van subsidies, maar ten laste komen van de reguliere bedrijfskosten/bedrijfsresultaat.

Terugkoppeling:

Als reactie op het advies van de adviesraad de uitwerking van de sociale werkvoorziening minder op afstand van de gemeente te organiseren en dat de gemeente een duidelijke regierol heeft, kunnen we zeggen dat

- de gemeenten zijn via de AvA nauw betrokken bij de directe bedrijfsvoering van de Inclusief Groep/Proson. Ook nemen gemeenten samen met de Inclusief Groep het initiatief nieuwe producten te ontwikkelen. Er wordt niet alleen na afloop van het kalenderjaar door de Inclusief Groep aan de gemeenten gerapporteerd maar er vinden ook tussentijdse evaluaties plaats.

Als reactie op het advies van de adviesraad het deel van de liquide middelen van het SW-bedrijf dat terugvloeit naar de gemeenten (deels) te oormerken voor inzet bij de uitvoering van de participatiewet, kunnen we zeggen dat

- In overleg met de Inclusief Groep wordt een nader te bepalen bedrag onttrokken aan de Inclusief Groep en bij gemeenten gereserveerd voor inzet in het sociale domein. De projectgroep heeft hierbij geadviseerd dat gemeenten deze middelen de komende vijf jaar beschikbaar houden voor de SW-problematiek. Immers, het SW-bedrijf en gemeenten gaan een financieel onzekere tijd tegemoet. Mogelijk kunnen deze middelen (voor zover niet nodig voor frictieproblematiek) t.z.t. worden ingezet om de structurele herinrichting van het Sociaal domein (WMO, Welzijn, Jeugd, Participatiewet, Onderwijs) mede te financieren.

Als reactie op het advies van de adviesraad dat ze bij de verantwoordingsinformatie voor afname van diensten en/of producten uit het pluspakket de behaalde resultaten voor de doelgroep liever als eerste genoemd zien en daarnaast de resultaten van de financiële doelstellingen, kunnen we zeggen dat

- We het hier helemaal mee eens zijn. De financiële doelstellingen staan als eerste genoemd omdat voorheen de financiële afspraken voor een extra dienst of product niet helder waren en we het belangrijk vinden hier nu concrete afspraken over te maken die dan ook gemonitord moeten worden. Dit wil echter niet zeggen dat we de behaalde resultaten voor de doelgroep minder belangrijk vinden.

Als reactie op het advies van de adviesraad omtrent het besluit het pand van Proson voor 10 jaar te huren, waarbij de adviesraad onderschrijft dat het beter is te huren dan zelf vastgoed aan te schaffen, maar de huurperiode van 10 jaar lang te vinden. En dat wanneer hier extra kosten door veroorzaakt worden deze middelen niet ten laste gebracht dienen te worden van enige vormen van subsidies, maar ten laste komen van de reguliere bedrijfskosten/bedrijfsresultaat, kunnen we zeggen dat

- De huurperiode van 10 jaar één van de onderdelen van het totale onderhandelingsresultaat tussen IG en Bartiméus is, waarbij Bartiméus ingestoken was op een huurperiode van 20 jaar.

De verstrekte subsidies aan IG bedoeld zijn om de loonkosten en begeleiding van de mensen behorende tot de doelgroep SW en/of participatiewet te begeleiden. De kosten van huisvesting behoren tot de reguliere bedrijfskosten en komen ten laste van het bedrijfsresultaat.

Conclusie:

Het uitgebrachte advies van de adviesraad ligt in lijn met de geformuleerde uitgangspunten door de projectgroep Toekomst SW, zoals deze ook zijn meegenomen in het advies van de projectgroep, de college- en raadsvoorstellen. Bij de verdere uitwerking van de samenwerking tussen de Inclusief Groep en gemeenten zullen we de in het advies van de adviesraad genoemde punten zeker mee nemen. Er hoeft geen (aanvullende) besluitvorming door het college plaats te vinden.